petak, 10. srpnja 2020.

P9_TA(2020)0204

Sveobuhvatna politika Unije o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma – akcijski plan Komisije i druga nedavna događanja

Rezolucija Europskog parlamenta od 10. srpnja 2020. o sveobuhvatnoj politici Unije o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma – akcijski plan Komisije i druga nedavna događanja (2020/2686(RSP))

(2021/C 371/12)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 7. svibnja 2020. o akcijskom planu za sveobuhvatnu politiku Unije o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (C(2020)2800),

— uzimajući u obzir paket mjera za sprečavanje pranja novca koji je Komisija donijela 24. srpnja 2019. i koji se sastoji od političke komunikacije naslovljene „Prema boljoj provedbi EU-ova okvira za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma" (COM(2019)0360), Izvješća o ocjeni nedavnih navodnih slučajeva pranja novca u kojima su sudjelovale kreditne institucije EU-a („post mortem") (COM(2019)0373), Izvješća o procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji utječu na unutarnje tržište i odnose se na prekogranične aktivnosti (izvješće o nadnacionalnoj procjeni rizika (SNRA)) (COM(2019)0370) i priloženog radnog dokumenta službi Komisije (SWD(2019)0650) te Izvješća o međupovezanosti nacionalnih centraliziranih automatiziranih mehanizama (središnji registri ili središnji elektronički sustavi za dohvat podataka) država članica za bankovne račune (COM(2019)0372),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive br. 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (Četvrta direktiva o sprečavanju pranja novca) ([1]), kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/843 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU (Peta direktiva o sprečavanju pranja novca) ([2]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/2175 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), Uredbe (EU) br. 1094/2010 o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), Uredbe (EU) br. 1095/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) 2016/1011 o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i Uredbe (EU) 2015/847 o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava ([3]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila kojima se olakšava uporaba financijskih i drugih informacija u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage ili progona određenih kaznenih djela i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2000/642/PUP ([4]), Direktivu (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima ([5]) i Uredbu (EU) 2018/1672 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 ([6]),

([1]) SL L 141, 5.6.2015., str. 73.
([2]) SL L 156, 19.6.2018., str. 43.
([3]) SL L 334, 27.12.2019., str. 1.
([4]) SL L 186, 11.7.2019., str. 122.
([5]) SL L 284, 12.11.2018., str. 22.
([6]) SL L 284, 12.11.2018., str. 6.

— uzimajući u obzir Direktivu 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji ([7]) te izvješće Komisije o njezinoj provedbi od 2. lipnja 2020. naslovljeno „Povrat imovine i oduzimanje imovine: osiguravanje da se zločin ne isplati” (COM(2020)0217),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) ([8]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije ([9]),

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 5. prosinca 2019. o strateškim prioritetima za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 17. lipnja 2020. o jačanju financijskih istraga za borbu protiv teškog i organiziranog kriminala,

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog nadzornog tijela za bankarstvo od 24. srpnja 2019. o komunikacijama koje se upućuju nadziranim subjektima u vezi s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma u kontekstu bonitetnog nadzora,

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 19. travnja 2018. naslovljenu „Zaštita istraživačkih novinara u Europi: slučaj slovačkog novinara Jána Kuciaka i Martine Kušnírove” ([10]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. studenoga 2017. o vladavini prava na Malti ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. ožujka 2019. o stanju u pogledu vladavine prava i borbe protiv korupcije u Europskoj uniji, posebno na Malti i u Slovačkoj ([12]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. prosinca 2019. o vladavini prava na Malti nakon nedavnih otkrića u slučaju ubojstva Daphne Caruane Galizije ([13]),

— uzimajući u obzir smjernice Komisije za budućnost pod nazivom „Prema novoj metodologiji EU-a za procjenu visokorizičnih trećih zemalja u skladu s Direktivom (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma”,

— uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 22. lipnja 2018. naslovljen „Metodologija za utvrđivanje visokorizičnih trećih zemalja u skladu s Direktivom (EU) 2015/849” (SWD(2018)0362),

---

([7]) SL L 127, 29.4.2014., str. 39.
([8]) SL L 119, 4.5.2016., str. 1.
([9]) SL L 305, 26.11.2019., str. 17.
([10]) SL C 390, 18.11.2019., str. 111.
([11]) SL C 356, 4.10.2018., str. 29.
([12]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0328.
([13]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0103.

petak, 10. srpnja 2020.

— uzimajući u obzir četiri delegirane uredbe koje je donijela Komisija, tj. delegirane uredbe (EU) 2016/1675 ([14]), (EU) 2018/105 ([15]), (EU) 2018/212 ([16]) i (EU) 2018/1467 ([17]), o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem visokorizičnih trećih zemalja sa strateškim nedostacima,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2019. o hitnoj potrebi za EU-ovom crnom listom trećih zemalja u skladu s Direktivom o sprečavanju pranja novca ([18]),

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 26. ožujka 2019. o financijskom kriminalu, utaji poreza i izbjegavanju plaćanja poreza ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. rujna 2019. o stanju provedbe zakonodavstva Unije o sprečavanju pranja novca ([20]),

— uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,

A. budući da se, prema podacima Komisije, oko 1 %, odnosno 160 milijardi eura godišnjeg BDP-a Unije povezuje sa sumnjivim financijskim aktivnostima ([21]) kao što je pranje novca povezano s korupcijom, trgovinom oružjem, trgovinom ljudima, prodajom droge, utajom poreza i poreznim prijevarama, financiranjem terorizma ili drugim nezakonitim aktivnostima koje utječu na građane EU-a u njihovu svakodnevnom životu;

B. budući da je prema podacima Europola za razdoblje 2010. – 2014. 2,2 % procijenjene imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima privremeno zaplijenjeno ili zamrznuto, a samo je 1,1 % kriminalne dobiti zaplijenjeno na razini EU-a, što znači da 98,9 % procijenjene dobiti ostvarene kaznenim djelima nije zaplijenjeno i ostaje na raspolaganju kriminalcima ([22]);

C. budući da je okvir Unije za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma (AML/CTF) postepeno ojačan donošenjem Četvrte direktive o sprečavanju pranja novca u svibnju 2015. i Pete direktive o sprečavanju pranja novca u travnju 2018., s rokovima za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo država članica do lipnja 2017. odnosno siječnja 2020., te drugih popratnih zakonodavnih akata i mjera; budući da se Treća direktiva o sprečavanju pranja novca nije uvijek pravilno provodila u državama članicama, ali Komisija još nije pokrenula nijedan postupak zbog povrede; budući da je Komisija pokrenula postupke zbog povrede prava protiv većine država članica jer nisu pravilno prenijele Četvrtu direktivu o sprečavanju pranja novca u nacionalno zakonodavstvo i pokrenula postupke protiv većine država članica zbog neobavješćivanja o mjerama prenošenja Pete direktive o sprečavanju pranja novca ili izvješćivanja o djelomičnim mjerama prenošenja Pete direktive o sprečavanju pranja novca ([23]);

D. budući da je Parlament u ožujku 2019. donio ambicioznu rezoluciju o financijskom kriminalu, utaji poreza i izbjegavanju plaćanja poreza u kojoj je zaključeno da postoji potreba za opsežnom reformom postojećih pravila EU-a o sprečavanju pranja novca;

E. budući da je 7. svibnja 2020. Komisija donijela akcijski plan ([24]) za sveobuhvatnu politiku Unije o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na šest stupova;

F. budući da je istog datuma objavljena nova metodologija za utvrđivanje visokorizičnih trećih zemalja sa strateškim nedostacima u pogledu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma, koja se ne oslanja samo na vanjske izvore informacija; budući da će se pojačane mjere dubinske analize stranaka primjenjivati na zemlje koje su prema toj metodologiji utvrđene kao visokorizične treće zemlje, u skladu s obvezama utvrđenima u okviru Četvrte direktive o sprečavanju pranja novca i Pete direktive o sprečavanju pranja novca;

([14]) SL L 254, 20.9.2016., str. 1.
([15]) SL L 19, 24.1.2018., str. 1.
([16]) SL L 41, 14.2.2018., str. 4.
([17]) SL L 246, 2.10.2018., str. 1.
([18]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0216.
([19]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0240.
([20]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0022.
([21]) Politico, „Neuspjeli pokušaji sprečavanja pranja novca znak su političke glavobolje za novu Komisiju”, 24. srpnja 2019.
([22]) Europol, „Isplati li se još kriminal?” – Oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelima u EU-u”, Pregled statističkih podataka u razdoblju od 2010. do 2014., 1. veljače 2016.
([23]) Europska komisija, Glavna uprava za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala, „Peta direktiva o borbi protiv pranja novca – status prenošenja”, 2. lipnja 2020.
([24]) Komunikacija Komisije od 7. svibnja 2020. o akcijskom planu za sveobuhvatnu politiku Unije o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (C(2020)2800).

G. budući da rascjepkano zakonodavno, institucionalno i regulatorno okruženje diljem EU-a u području borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma stvara dodatne troškove i opterećenja za one koji pružaju prekogranične usluge, potiče poduzeća da se registriraju ondje gdje su pravila blaža te pojedincima, organizacijama i njihovim financijskim posrednicima omogućuje obavljanje nezakonitih aktivnosti u kojima se nadzor i provedba smatraju slabijima i/ili blažima; budući da trenutačni zakonodavni okvir za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma rezultira različitim tumačenjima i praksama Direktive o sprečavanju pranja novca u državama članicama;

H. budući da je tijekom proteklih nekoliko godina zabilježen niz otkrića u vezi s borbom protiv pranja novca i borbom protiv terorizma, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve spomenute u izvješću Komisije o procjeni nedavnih slučajeva navodnog pranja novca u kojima su sudjelovale kreditne institucije EU-a, skandal Cum Ex o arbitraži o dividendama i otkrića u vezi s izvješćem Luanda Leaks; budući da se redovito objavljuju dodatna otkrića koja se često odnose na zlouporabu sredstava EU-a i slučajeve korupcije u državama članicama; budući da to pokazuje potrebu da EU nastavi s borbom protiv pranja novca i financiranja terorizma kao prioritetom te da ažurira svoj zakonodavni okvir za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma;

I. budući da je 2019. ured za unutarnju reviziju Europske investicijske banke (EIB) proveo reviziju provedbe svojeg okvira za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, uglavnom od 2017. nadalje, što je ukazalo na znatne nedostatke djelomično povezane s nepotpunom prilagodbom okvira; budući da je EIB izradio plan za uklanjanje svih utvrđenih nedostataka do srpnja 2020.;

J. budući da je Radna skupina za financijsko djelovanje (FATF) u svibnju 2020. ([25]) upozorila da porast broja kaznenih djela povezanih s COVID-19, kao što su prijevare, kiberkriminalitet, pogrešno usmjeravanje i iskorištavanje državnih sredstava i međunarodne financijske pomoći, stvara nove izvore prihoda za nezakonite aktere; budući da je Europol također upozorio na načine na koje su kriminalci brzo iskoristili prilike za iskorištavanje krize prilagodbom svojih načina djelovanja i razvojem novih kriminalnih aktivnosti, osobito kiberkriminalitetom, prijevarama, krivotvorenjem i organiziranim kriminalom u vezi s imovinom ([26]); budući da je Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) izdalo posebne preporuke da nadležna nacionalna tijela surađuju s obveznicima kako bi se utvrdili i ublažili specifični rizici od pranja novca i financiranja terorizma koji proizlaze iz epidemije COVID-19 i prilagodili njihovi nadzorni alati ([27]);

K. budući da su od 10 najuspješnijih tajnih jurisdikcija u svijetu prema indeksu financijske tajne Mreže za poreznu pravdu dvije države članice EU-a, dok se još jedna zemlja nalazi u Europi, a dvije su zemlje prekomorska područja bivše države članice EU-a; budući da borba protiv pranja novca i korupcije stoga mora započeti unutar EU-a;

L. budući da su prema indeksu financijske tajne za 2020. zemlje koje pripadaju Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) odgovorne za 49 % svih financijskih tajni u svijetu;

M. budući da se pogrešno navođenje izvoznih cijena koristi za izbjegavanje plaćanja poreza i/ili carina, pranje prihoda ostvarenih kriminalnim aktivnostima, zaobilaženje valutnih kontrola i premještanje dobiti u inozemstvo; budući da su razlike u vrijednosti zbog pogrešnog navođenja izvoznih cijena, koje su utvrđene u trgovini između 135 zemalja u razvoju i 36 naprednih gospodarstava tijekom desetogodišnjeg razdoblja od 2008. do 2017., iznosile 8,7 bilijuna USD ([28]);

Akcijski plan EU-a i okvir za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma

1. pozdravlja Komunikaciju Komisije od 7. svibnja 2020. o akcijskom planu za sveobuhvatnu politiku Unije o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma, kojim se postavljaju temelji za daljnja poboljšanja, posebno u provedbi postojećeg zakonodavstva; poziva Uniju da što prije ostvari napredak u pogledu svih šest stupova tog akcijskog plana;

([25]) Radna skupina za financijsko djelovanje, „COVID-19 – povezano pranje novca i financiranje terorizma – rizici i odgovori politika", svibanj 2020.

([26]) Europol, „Profiterstvo za vrijeme pandemije: kako kriminalci koriste krizu prouzročenu COVID-om 19", 27. ožujka 2020.

([27]) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, „Izjava EBA-e o mjerama za ublažavanje rizika od financijskog kriminala tijekom pandemije bolesti COVID-19", 31. ožujka 2020.

([28]) Global Financial Integrity, „Nezakoniti financijski tokovi povezani s trgovinom u 135 zemalja u razvoju: 2008. – 2017." („Trade-Related Illicit Financial Flows in 135 Developing Countries: 2008-2017"), 3. ožujak 2020.

petak, 10. srpnja 2020.

2. pozdravlja namjeru Komisije da donese jedinstvena pravila u području borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma, među ostalim pretvaranjem relevantnih dijelova Direktive o sprečavanju pranja novca u uredbu kojom bi se osigurao usklađeniji skup pravila za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma; predlaže da Komisija razmotri o tome da sljedeća područja obuhvati tom Uredbom: utvrđivanje stvarnih vlasnika; popis obveznika i njihove obveze izvješćivanja; zahtjeve za dubinske analize stranaka, uključujući one koji se odnose na politički izložene osobe; odredbe o registrima stvarnog vlasništva i centraliziranim mehanizmima o računima za plaćanje i bankovnim računima; okvir za suradnju između nadležnih tijela i financijsko-obavještajnih jedinica; standarde za nadzor financijskih i nefinancijskih obveznika te zaštitu pojedinaca koji prijave sumnje na pranje novca ili financiranje terorizma; smatra da će možda biti potrebno donijeti dodatne tehničke standarde, ali da bi u Uredbi trebalo razmotriti ključne mjere usklađivanja kako bi se zajamčila odgovarajuća uloga Parlamenta i Vijeća kao suzakonodavaca u tom vrlo osjetljivom području;

3. pozdravlja namjeru Komisije da u sljedećih 12 mjeseci predstavi novu institucijsku arhitekturu EU-a za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma koja se temelji na nadzorniku za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma na razini EU-a i mehanizmu EU-a za koordinaciju i potporu financijsko-obavještajnim jedinicama; poziva Komisiju da razmotri uspostavu mehanizma EU-a za koordinaciju i potporu u obliku financijsko-obavještajne jedinice EU-a; poziva Komisiju da zajamči da odgovornosti nadzornika za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma obuhvaćaju financijske i nefinancijske obveznike s ovlastima izravnog nadzora nad određenim obveznicima ovisno o njihovoj veličini ili riziku koji oni predstavljaju, kao i nadzor nad primjenom pravila EU-a od strane nacionalnih nadzornih tijela; poziva na jasnu podjelu ovlasti nadzornih tijela na razini EU-a i nacionalnih nadzornih tijela te na jasnoću u pogledu uvjeta za izravni nadzor koji provodi nadzornik za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma na razini EU-a nakon procjene koja se temelji na rizicima, kao i slučajevima kada se postupci nacionalnih nadzornih tijela smatraju neprimjerenima i/ili nedostatnima; poziva na to da se nadzorniku za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma na razini EU-a i financijsko-obavještajnoj jedinici EU-a dodijeli proračunska i funkcionalna neovisnost;

4. poziva Komisiju da proširi jedinstveni pravilnik u području sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma kako bi se proširio opseg obveznika, posebno u cilju integracije novih i disruptivnih tržišnih sektora kao i tehnoloških inovacija i razvoja međunarodnih standarda te kako bi se osiguralo da pružanje usluga bude obuhvaćeno na isti način kao i isporuka robe; poziva Komisiju da se uhvati u koštac s rizicima kriptoimovine širokom primjenom načela „poznavanja klijenta”, poštujući pritom načela nužnosti i proporcionalnosti; poziva Komisiju da osigura da nefinancijski obveznici budu podvrgnuti sličnom nadzoru kao i financijski subjekti, koji provodi neovisno javno tijelo na nacionalnoj razini, te da zajamči da su razine osviještenosti, osposobljavanja, usklađenosti i sankcioniranja u slučaju neprimjerenog postupanja tih neovisnih nacionalnih tijela primjerene; poziva Komisiju da zajamči da provedba odredbi o borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma ne dovede do toga da se nacionalnim zakonodavstvom nametnu prekomjerne prepreke aktivnostima organizacija civilnog društva;

5. podsjeća na svoje stajalište o potrebi za međusobno povezanim i visokokvalitetnim registrima stvarnih vlasnika u Uniji uz istodobno osiguravanje visokih standarda zaštite podataka; poziva Komisiju da istraži snižavanje praga za identifikaciju stvarnog vlasnika, uzimajući u obzir prakse u Sjedinjenim Američkim Državama, te da predloži stvaranje javno dostupnih registara za stvarne vlasnike trustova i sličnih aranžmana; poziva Komisiju da iznese prijedloge za uklanjanje postojećih rupa u zakonu kojima bi se poduzećima omogućilo da sakriju svoje krajnje stvarne vlasnike iza opunomoćenika te kako bi se poduzećima omogućilo da zatraže prekid poslovnog odnosa u slučaju da se ne može utvrditi identitet krajnjeg stvarnog vlasnika; poziva Komisiju da se pozabavi pitanjem nužnosti i proporcionalnosti usklađivanja informacija u zemljišnim knjigama i registrima nekretnina te da poradi na međusobnom povezivanju tih registara; poziva Komisiju da tom izvješću, po potrebi, priloži zakonodavni prijedlog;

6. poziva Komisiju da riješi problem nedostatka dostatnih i točnih podataka u nacionalnim registrima koji se mogu upotrijebiti za identifikaciju krajnjih stvarnih vlasnika, posebno u situacijama u kojima se upotrebljava mreža fiktivnih poduzeća; zahtijeva da se standardi transparentnosti u pogledu stvarnog vlasništva ojačaju i na razini EU-a i na razini država članica kako bi se zajamčilo da pružaju mehanizme provjere povezane s točnošću podataka; poziva Komisiju da pojača svoj nadzor nad prenošenjem odredbi povezanih s uspostavom registara o stvarnom vlasništvu u državama članicama kako bi se osiguralo njihovo pravilno funkcioniranje i omogućio javni pristup visokokvalitetnim podacima;

7. pozdravlja plan za osiguravanje međusobne povezanosti centraliziranih mehanizama plaćanja i bankovnih računa diljem EU-a kako bi se tijelima kaznenog progona i financijsko-obavještajnim jedinicama olakšao brži pristup financijskim informacijama tijekom različitih faza istrage i olakšala prekogranična suradnja potpuno u skladu s primjenjivim pravilima o zaštiti podataka;

8. poziva Komisiju da preispita pravila o količini informacija koje se prikupljaju tijekom osnivanja poslovnih subjekata i drugih pravnih subjekata kao što su trustovi i slični pravni subjekti te da predloži detaljnije odredbe o dubinskoj analizi stranaka pri otvaranju financijskih računa, uključujući bankovne račune;

9. poziva Komisiju da predloži usklađeniji skup učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija na razini EU-a za nepoštovanje propisa o sprečavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma;

Provedba Direktive o sprečavanju pranja novca

10. duboko žali zbog činjenice da nije pokrenut nijedan postupak zbog povrede prava zbog nepravilne provedbe Treće direktive o sprečavanju pranja novca te poziva Komisiju da pokrene takve postupke protiv država članica kada je to opravdano; izražava najozbiljniju zabrinutost zbog toga što velik broj država članica nije proveo Četvrtu direktivu o sprečavanju pranja novca; stoga pozdravlja Komisijin pristup nulte tolerancije i pokretanje postupaka zbog povrede protiv država članica na temelju rezultata njezinih provjera potpunosti; duboko je zabrinut da države članice neće poštovati rok 10. siječnja 2020. za prijenos Pete direktive o sprečavanju pranja novca, kao ni rok 10. siječnja 2020. za registre stvarnog vlasništva za korporacijske i druge pravne subjekte te 10. ožujka 2020. za trustove i slične pravne aranžmane; stoga pozdravlja činjenicu da je Komisija već pokrenula niz postupaka zbog povrede i nadalje poziva Komisiju da pokrene dodatne postupke zbog povrede protiv država članica na temelju nalaza svojih provjera potpunosti što je prije moguće;

11. žali zbog činjenice da Komisija sama nije mogla provesti provjere ispravnosti za Četvrtu direktivu o sprečavanju pranja novca zbog nedostatka kapaciteta te je potrebno nekoliko godina nakon stupanja direktive na snagu, čime se dodatno odgađa pravilna provedba obveza sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u državama članicama; poziva Komisiju da što prije dovrši temeljitu provjeru točnosti i prema potrebi pokrene daljnje postupke zbog povrede prava; potiče države članice koje to još nisu učinile da odmah i ispravno prenesu i provedu Četvrtu i petu direktivu o sprečavanju pranja novca; zabrinut je zbog općeg nedostatka provedbe u slučajevima korupcije i pranja novca na visokoj razini u državama članicama te poziva Komisiju da pomno prati razvoj događaja te da poduzme snažnije i odlučnije mjere u tom pogledu;

12. pozdravlja uključivanje preporuka za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma u preporuke za pojedine države članice koje je Vijeće donijelo u kontekstu ciklusa Europskog semestra; potiče Komisiju da posebno procijeni imaju li nacionalne financijsko-obavještajne jedinice na raspolaganju dovoljno sredstava za učinkovito rješavanje rizika od pranja novca i financiranja terorizma;

EU-ov popis visokorizičnih trećih zemalja

13. poziva Komisiju da dodatno razmotri mogućnost uspostave „sivog popisa" potencijalno visokorizičnih trećih zemalja po uzoru na trenutačni pristup EU-a u pogledu popisa nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe; izražava zabrinutost zbog toga što bi dvanaestomjesečno razdoblje identificiranja trećih zemalja sa strateškim nedostacima moglo rezultirati nepotrebnim odgađanjem djelovanja u području sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma; pozdravlja činjenicu da se Komisija ne oslanja samo na postupak uvrštavanja na popis Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF) i da je spremna upotrijebiti ojačane kriterije iz Pete direktive o sprečavanju pranja novca, posebno u pogledu transparentnosti stvarnog vlasništva, kako bi provela neovisnu procjenu trećih zemalja, koje bi trebale biti slobodne od geopolitičkog miješanja;

14. dovodi u pitanje pristup Komisije iz radnog dokumenta službi Komisije naslovljenog „Metodologija za utvrđivanje visokorizičnih trećih zemalja u skladu s Direktivom (EU) 2015/849", u kojem su zemlje koje predstavljaju „najvišu razinu prijetnje" definirane dvama kriterijima koji moraju biti ispunjeni; preporučuje da se zemlje koje predstavljaju „znatnu prijetnju u pogledu pranja novca ili financiranja terorizma" automatski odmah stave na popis nekooperativnih jurisdikcija bez dodatnih uvjeta te da ih se ukloni s popisa tek nakon što se u potpunosti provedu njihove potrebne obveze;

15. poziva Komisiju da osigura javno transparentan proces s jasnim i konkretnim referentnim parametrima za zemlje koje se obvežu provesti reforme kako bi izbjegle uvrštavanje na popis; nadalje, poziva Komisiju da objavi svoje procjene ocijenjenih zemalja i zemalja uvrštenih na popis kako bi se zajamčio javni nadzor na način da se procjena ne može zloupotrijebiti;

16. poziva Komisiju da poduzme protumjere protiv trećih zemalja koje ne surađuju s europskim istragama u području sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma, uključujući one povezane s ubojstvom istraživačke novinarke Daphne Caruane Galizije;

Trenutačni nadzor EU-a

17. naglašava da u aktualnom okviru EU-a za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma postoje nedostaci u provedbi pravila EU-a u kombinaciji s manjkom učinkovitog nadzora; podržava već usvojeno proširenje ovlasti EBA-e, ali ponavlja svoju duboku zabrinutost u pogledu sposobnosti EBA-e da provede neovisnu procjenu zbog svoje upravljačke strukture;

18. poziva na to da se subjektima sa sjedištem u poreznim oazama zabrani pristup financijskim sredstvima Europske unije, uključujući potporu koja je uvedena kao odgovor na gospodarske i socijalne posljedice epidemije bolesti COVID-19;

19. poziva nacionalna nadležna tijela, kao i ESB, da pri provedbi postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) uzmu u obzir rizike od financijskog kriminala, kao što su već ovlašteni učiniti u skladu s postojećim zakonodavnim okvirom; poziva ESB da, neovisno o procjeni nacionalnih tijela za sprečavanje pranja novca, bude ovlašten za povlačenje dozvola svim bankama koje posluju u europodručju i koje krše obveze u pogledu borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma;

20. poziva EBA-u da provede istragu o otkrićima u slučaju Luande Leaks, posebno kako bi se procijenilo je li došlo do kršenja nacionalnog prava ili prava EU-a te da ocijeni mjere koje su poduzela financijska nadzorna tijela; poziva EBA-u da mjerodavnim nadležnim tijelima dade odgovarajuće preporuke za reformu i poduzimanje mjera; poziva druga nadležna tijela na nacionalnoj razini da pokrenu istrage ili nastave s istragama o otkrićima u vezi sa slučajem Luanda Leaks te da kazneno gone dionike za koje se utvrdi da krše pravila o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma;

21. ističe ulogu međunarodnog istraživačkog novinarstva i zviždača u otkrivanju mogućih kaznenih djela korupcije, pranja novca i općeg neprimjerenog ponašanja politički izloženih osoba, kao i ulogu koju financijski i nefinancijski posrednici imaju u uvođenju potencijalno nezakonito stečenih sredstava u financijski sustav EU-a bez odgovarajućih provjera;

22. sa zabrinutošću napominje da su Luanda Leaks i drugi skandali iz prošlosti, kao što su Cum Ex, Panamski dokumenti, Lux Leaks i Rajski dokumenti, u više navrata narušili povjerenje građana u naše financijske i porezne sustave; naglašava koliko je ključno vratiti povjerenje javnosti te osigurati poštene i transparentne porezne sustave te poreznu pravdu; u tom pogledu naglašava da se EU mora ozbiljno pozabaviti vlastitim unutarnjim problemima, posebno u vezi sa svojim jurisdikcijama s niskim oporezivanjem i tajnim jurisdikcijama;

23. napominje da su EBA i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) proveli zasebne istrage o praksi dividendne arbitraže; prima na znanje rezultate istrage osoblja EBA-e i njezin akcijski plan u 10 točaka za razdoblje 2020. – 2021. kako bi se poboljšao budući okvir bonitetnih zahtjeva i zahtjeva za sprečavanje pranja novca koji obuhvaćaju takve prakse; međutim, žali zbog činjenice da je istrazi EBA-e bilo potrebno više od 18 mjeseci kako bi se došlo do zaključka da je potrebno pokrenuti službenu istragu; poziva ESMA-u da provede temeljitu istragu i što prije predstavi ambiciozne preporuke; žali zbog nedostatka vidljivih mjera nadležnih tijela u državama članicama za istragu i kazneni progon subjekata i osoba odgovornih za te nezakonite prakse dividendne arbitraže, kao i zbog nedostatka suradnje među tijelima;

Suradnja među državama članicama

24. ističe potrebu za boljom suradnjom upravnih i pravosudnih tijela te tijela kaznenog progona unutar EU-a; pozdravlja činjenicu da je Komisija prihvatila ponovljeni poziv Parlamenta na procjenu učinka uspostave mehanizma za koordinaciju i potporu financijsko-obavještajnim jedinicama država članica; poziva Komisiju da razmotri stvaranje financijsko-obavještajne jedinice EU-a kao priliku za potporu utvrđivanju sumnjivih transakcija prekogranične prirode i da provede zajedničku analizu prekogranične suradnje; predlaže da se taj mehanizam ovlasti za predlaganje zajedničkih provedbenih mjera ili standarda za suradnju između financijsko-obavještajnih jedinica te za promicanje osposobljavanja, izgradnje kapaciteta i razmjene iskustava za financijsko-obavještajne jedinice; naglašava da je važno da se tom mehanizmu omogući pristup relevantnim informacijama u različitim državama članicama i da ga se osnaži za rad na prekograničnim slučajevima;

25. poziva na donošenje daljnjih inicijativa kojima bi se mogle provesti mjere za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma na razini EU-a i na nacionalnoj razini, npr. širenje nadležnosti Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) ili Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) i jačanje postojećih agencija kao što su Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) i Eurojust; prima na znanje namjeru Komisije da iznese prijedlog za jačanje mandata Europola kako je navedeno u njegovu prilagođenom programu rada i podsjeća da bi ojačani mandat trebao biti popraćen odgovarajućim parlamentarnim nadzorom; smatra da prioritet treba biti jačanje kapaciteta Europola da zatraži pokretanje prekograničnih istraga, posebno u slučajevima ozbiljnih napada na zviždače i istraživačke novinare koji imaju ključnu ulogu u otkrivanju korupcije, prijevara, lošeg upravljanja i drugih prijestupa u javnom i privatnom sektoru;

26. pozdravlja osnivanje Europolova Europskog centra za financijski i gospodarski kriminal, koji će pojačati operativnu potporu državama članicama i tijelima EU-a u području financijskog i gospodarskog kriminala te promicati sustavnu uporabu financijskih istraga;

27. poziva Komisiju da razmotri prijedlog europskog okvira za prekogranične porezne istrage i druga prekogranična financijska kaznena djela;

28. u tu svrhu poziva države članice i institucije EU-a da omoguće brzo uspostavljanje Ureda europskog javnog tužitelja te smatra da bi sve države članice koje se još nisu izjasnile u pogledu pridruživanja Uredu europskog javnog tužitelja trebale to i učiniti; poziva na dodjelu realnih financijskih i ljudskih resursa, kao i na to da države članice imenuju delegirane tužitelje na puno radno vrijeme, kako bi se odgovorilo na očekivano veliko radno opterećenje Ureda europskog javnog tužitelja;

29. primjećuje da predloženi proračunski i ljudski resursi nisu dovoljni za pružanje potpune potpore istragama povezanima s borbom protiv pranja novca i postojećim koordinacijskim mehanizmima, kao što su Operativna mreža za sprečavanje pranja novca (AMON) i platforma za razmjenu FIU.net;

Ostali povezani aspekti

30. ističe potencijal odgovarajuće suradnje između javnog i privatnog sektora, uključujući moguća javno-privatna partnerstva, u kontekstu prikupljanja financijskih obavještajnih podataka za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, koji se u budućnosti moraju bolje koristiti, primjerice platforme za razmjenu informacija između tijela kaznenog progona, financijsko-obavještajnih jedinica i privatnog sektora; potiče sve relevantne dionike da daju svoj doprinos, posebno razmjenom postojećih praksi koje dobro funkcioniraju tijekom javnog savjetovanja; smatra da bi se takvom suradnjom trebala strogo poštovati ograničenja koja proizlaze iz primjenjivih pravila o zaštiti podataka i temeljnih prava; poziva Komisiju da predloži jasan pravni okvir za uspostavu trostranih platformi kojim bi se regulirale dužnosti i profili sudionika te zajamčilo poštovanje istih pravila za razmjenu informacija, zaštitu privatnosti i osobnih podataka, sigurnost podataka, prava osumnjičenih i drugih temeljnih prava; smatra da su pravodobne i potpune povratne informacije o učinkovitosti prijava slučajeva za koje se sumnja da predstavljaju pranje novca ili financiranje terorizma te daljnjih postupanja u vezi s njima ključne kako bi borba protiv pranja novca i financiranja terorizma bila učinkovitija;

31. ponavlja svoj poziv državama članicama da u najkraćem mogućem roku postupno ukinu sve postojeće programe stjecanja državljanstva ili boravišta ulaganjem, posebno kada ne postoje dovoljne provjere i transparentnost, kako bi se smanjile često s njima povezane prijetnje od pranja novca te narušavanja uzajamnog povjerenja i integriteta schengenskog prostora, uz druge političke, gospodarske i sigurnosne rizike za EU i njegove države članice; poziva Komisiju da što prije izvijesti o mjerama koje namjerava poduzeti u pogledu programa stjecanja državljanstva ili boravišta ulaganjem, kao i o svim zaključcima svoje stručne skupine osnovane u tu svrhu; poziva Komisiju da dodatno ocijeni jesu li ispunjeni preduvjeti za pokretanje postupaka zbog povrede prava protiv država članica zbog kršenja članka 4. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU);

32. poziva Komisiju da prati kako države članice provode Uredbu (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i oduzimanje ([29]) kako bi se olakšao prekogranični povrat imovine stečene kaznenim djelima te pravilno prenošenje i provedbu Direktive 2014/42/EU o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji; poziva Komisiju da ažurira postojeće podatke o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini; poziva Komisiju da u predstojeće zakonodavne prijedloge uključi odredbe o olakšavanju administrativnih mjera zamrzavanja financijsko-obavještajnih jedinica i pravni okvir kojim bi se

([29]) (SL L 303, 28.11.2018., str. 1.).

financijske institucije obvezalo na neometano praćenje i izvršavanje zahtjeva za opoziv, kao i odredbe kojima bi se u tom pogledu omogućila brza prekogranična suradnja među nadležnim tijelima; zabrinut je zbog toga što sveukupni rezultati u pogledu zaplijenjene imovine nisu zadovoljavajući i što su stope zapljene u EU-u i dalje vrlo niske; poziva Komisiju da obrati posebnu pozornost na pravila o korištenju oduzete imovine u javnom interesu ili u socijalne svrhe te da radi na jamčenju povrata imovine oduzete žrtvama u zemljama izvan EU-a;

33. pozdravlja mogućnost koju je iznijela Komisija da nadzornom tijelu EU-a za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma povjeri određene nadležnosti za praćenje i podupiranje provedbe zamrzavanja imovine u okviru restriktivnih mjera EU-a (sankcije) diljem država članica;

34. pozdravlja donošenje Direktive (EU) 2018/1673, kojom se uvode nove kaznenopravne odredbe te omogućuje učinkovitija i brža prekogranična suradnja među nadležnim tijelima kako bi se učinkovitije spriječilo pranje novca i povezano financiranje terorizma i organiziranog kriminala; poziva na daljnju analizu potrebe za usklađivanjem postojećih pravila, uključujući definiciju nekih predikatnih kaznenih djela povezanih s pranjem novca, kao što su porezna kaznena djela;

35. pozdravlja donošenje Direktive (EU) 2019/1153 te iščekuje Komisijinu procjenu potrebe i proporcionalnosti proširenja definicije financijskih informacija na sve vrste informacija ili podataka u posjedu javnih tijela ili obvezanih subjekata koje su dostupne financijsko-obavještajnim jedinicama, kao i mogućnosti i izazove u vezi s proširenjem razmjene financijskih informacija ili financijske analize između financijsko-obavještajnih jedinica unutar Unije kako bi se obuhvatile druge vrste kaznenih djela osim terorizma i organiziranog kriminala povezanog s terorizmom;

36. zabrinut je zbog činjenice da pandemija bolesti COVID-19 može utjecati na sposobnost vlada i aktera iz privatnog sektora da provedu standarde borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma; poziva Komisiju da u suradnji s EBA-om provede savjetovanja s nacionalnim tijelima odgovornima za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma kako bi se procijenili konkretni rizici i poteškoće povezane s borbom protiv pranja novca i financiranja terorizma koji proizlaze iz epidemije bolesti COVID-19 te na toj osnovi osmisle konkretne smjernice za bolju otpornost i provedbu;

37. poziva Komisiju i države članice da se pobrinu da EU nastupa jedinstveno na globalnoj razini okvira za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, posebno tako što će omogućiti Komisiji da predstavlja EU u Stručnoj skupini za financijsko djelovanje (FATF), u skladu s odredbama Ugovora i kao što je slučaj s drugim područjima politika;

38. poziva na jasnije smjernice tijela na razini EU-a kao što je Europski odbor za zaštitu podataka o zaštiti osobnih podataka i privatnosti te usklađenosti s okvirom za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, posebno u pogledu obveza dužne pažnje i zadržavanja podataka, s obzirom na to da su nacionalna tijela za zaštitu podataka u prošlosti u različitim državama članicama uvela različite pristupe;

39. poziva na dodjelu više ljudskih i financijskih resursa relevantnom odjelu Glavne uprave Komisije za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala te pozdravlja činjenicu da su dodatna sredstva dodijeljena EBA-i;

40. poziva države članice da u potpunosti i na transparentan način istraže sve prijavljene slučajeve pranja novca i povezanog kriminala, kao što su ubojstva zviždača i novinara te nasilje nad njima; ponavlja svoje stajalište o uspostavi nagrade Daphne Caruana Galizia koju će dodijeliti Parlament; poziva malteške vlasti da iskoriste sva raspoloživa sredstva kako bi identificirale organizatore ubojstva Daphne Caruane Galizije te da dodatno istraže one protiv kojih postoje ozbiljni navodi o pranju novca jer su njezina izvješća potvrđena otkrićima iz Panamskih dokumenata; nadalje, poziva malteške vlasti da provedu istrage o financijskim posrednicima povezanima s društvom Mossack Fonseca koji još uvijek posluju na Malti te je zabrinut zbog neučinkovite samoregulacije računovodstvene struke; poziva na izručenje bivšeg vlasnika i predsjednika banke Pilatus Bank Malti nakon što je Ministarstvo pravosuđa SAD-a odbacilo optužnicu protiv njega zbog postupovnih pitanja te snažno potiče malteške vlasti da ga kazneno gone zbog navoda o pranju novca i drugim financijskim kaznenim djelima;

41. duboko je zabrinut zbog nedostatka učinkovitog nadzora, koji je otkriven tijekom evaluacije uspješnosti danskih i estonskih nadzornih tijela u kontekstu skandala s bankom Danske Bank; nadalje, zabrinut je zbog nedavnog skandala Wirecard, kao i zbog uloge te mogućih nedostataka njemačkog financijskog nadzornog tijela BaFina u tom slučaju

primjećuje neuspjeh računovodstvene struke u pogledu samoregulacije; napominje da je klasifikacija tog poduzeća koje se bavi financijskom tehnologijom kao „tehnološkog” poduzeća umjesto kao pružatelja platnih usluga imala središnju ulogu u regulatornim nedostacima; poziva Komisiju da se hitno pozabavi s tim problemom jamčenjem ispravne klasifikacije platnih poduzeća; poziva EU i nacionalna nadležna tijela da pokrenu istragu o nestalih 1,9 milijardi EUR i poziva Komisiju da istraži načine poboljšanja funkcioniranja računovodstvenog sektora, uključujući putem zajedničkih revizija;

o

o o

42. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.